

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. IV. Consilia circa occasiones transgrediendi præcepta remouendas,
etiamsi aliàs licitæ sint, & iniuriæ ferendæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

pulchrum, *amulatio*. Horum omnium multa præclara adducemus exempla in decursu horum Tractatum.

CAPVT IV.

CONSILIA CIRCA OCCASIONES TRANSGREDIENDI PRÆCEPTA remouendas, etiamsi alia licite sint, & iniuria aliqua ferenda.

VT QUÆ hæc sunt in effectum deducantur, vlteriùs adhuc est progrediendum, aliaq; consilia seruanda, ad remouendas occasiones impingendi ac deficiendi in explendis præceptis. Eò enim tendunt quatuor insignia documeta, quæ Christus D.N. in sermone habito in monte tradidit. Præcipuè solemnißimum illud, cum dixit: *a si oculus tuus dexter scandalizet te, erue eum; & si dextera manus tua scandalizet te, abscinde eam, & proiice ab te. expedit enim tibi, ut pereat unum membrum tuorum: quam totum corpus tuum eat in gehennam.* Quamuis autè hoc dixerit contra occasiones & pericula amittendæ castitatis, vtpotè frequentiores, magisque horredas; (vt suo loco videbitur) postea tamen vniuersim loquutus est, & ad rem quamlibet idem documentum extendit; quæ peccandi adfert occasionem. Aduertit autem Sanctus Petrus Apostolus (vt refert S. Clemens) non dixisse Saluatorem nostrum: si oculus aut manus tua scandalizauit te; sed, si scandalizat, & prouocat ad peccandum: quia non vult, te expectare donec cecideris, & transgressus fueris præceptum; sed, vt tempestiue, & quando periculum imminet; aut apparet tetatio, eam remoueas: ne desis in eo, ad quod teneris. Nec meminit oculi, aut manus sinistrae, sed expressit dexteram, quæ magis est necessaria, & pluris æstimatur, vt intelligas, quamcumq; personam, aut rem aliam, etiamsi valde necessaria videatur, aut valde sit preciosa, esse reiiciendam, si occasionem adferat, præceptum aliquod transgrediendi. Simul etiam monere voluit, duplex esse occasionum, nos scandalizantium genus: quædam per oculum & sinistram manum significatas, eo quod aperte sint prauæ, & obliquæ, quæ nos rectè & manifestè ad peccatum impellunt: quarum non fuit opus meminisse: cum idem ipsum præceptum, prohibens peccatum, iubeat remoueri manifestum eius periculum, præsensque ac proximum ad illud perpetrandum impellens discrimen: & hoc nomine falsus amicus, consiliarius, siue magister, qui prauam aliquam doctrinam consiliumue ob sensuales aliquos terrenos, & inanes fines tradit, sinister oculus appellatur: quia prauis huiusmodi rebus sinister prauæ intentionis oculus alitur & fouetur. De quo Saluator dixit: *b Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit: quem nisi planè eruas, omnino peribis.* Manus sinistra, censetur peccati complexi; aut ad illud perpetrandum auxiliu præbens, aut inducens,

I.
a Mat. 5. 29
Eccl. 8.
Tract. 2. 6. 9

Lib. 7. recognitio. prope finem.

Aperta occasiones scandalizati.

b Mat. 6. 23

aut proximam præbens occasionem, eò quòd vehementer tibi adhæret: eam quam nisi abscindas, & à te repellas, peribis cum illa, iuxta illud Prophetæ: *Sicut strina se inuicem complectuntur, sic eorum pariter potantium, consumentur, quasi stipula ariditate plena.*

e Nahum
1. 10.

Alia Scandali occasiones,

d. i. Co. 6. 12
e. 6. 10. 12.

Euangelica
consilia
fundantur
in dicto
S. Pauli.

f. Et. 37. 31.

Tomò 2.
Tract. 1. 6. 5.

I.
a. Mat. 5.
38.

Iniuriam
per iudicem
licet licet.

2. 2. q. 108.
art. 1. § 2.

Alia sunt occasiones per oculum manumque dexteram indicatæ, quatenus speciem quandam præferunt veræ necessitatis, utilitatis, pietatis, sanæ intentionis, & quasi expediat eas non prætermittere: quæ tamen reuera sunt periculosa: quia sub tali prætextu & boni colore damnum non reuelat. & licet interdum bonæ sint; eiusmodi tamen circumstantijs irretiuntur, quæ iustis quasi muscipulae sint, & scandalum adferant: De quibus dixit Apostolus: *Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt: e Omnia mihi licent: sed non omnia edificant.* Quicquid enim nõ est lege prohibitum, hoc quidem nomine est licitum; sed non propterea statim ad animæ bonum, & pacem expedit, aut ad proximorum ædificationem, ideoque potius quod huiusmodi est, expedit erucere & eijcere, etiã si oculus sit aut manus dextera: ne in ea damna incidamus, quæ sequi possunt, si ea seruare velimus. Huic doctrinæ innituntur tria Euangelica Religionis consilia: Nam licitum quicquid est matrimonium, diuitiarum possessio, sui que ipsius, ac rerum sclarum gubernatio; sed multis hæc non conueniunt: nam magna potius ex eis percipiunt incommoda, quã ob rem ex Dei inspiratione, omnibus huiusmodi rebus licitis sponte renunciantes, quæ meliora & tutiora sunt amplectentur, in statu Castitatis, Paupertatis, & obedientiæ, ut postea apparebit. Eidem doctrinæ innituntur necesse est desideria & electiones reliquorum statuû & officiorû, & vitæ generû. Vt enim Ecclesiasticus dixit: *non omnia, etiam si bona aliâ sint, omnibus expediunt: nec omni anima omne genus placet.* Quare meritò officio & occupationi renunciant, quæ adiuctas habent peccandi occasiones; eligunt verò eam quæ tutior est, & à lapsibus expeditior, iuxta ea quæ superius sunt tacta.

§ I.

Eidem doctrinæ innituntur etiam tria præclara illa consilia, quæ Christus D. N. in eodem monte proposuit, ad ferendas iniurias; & iustitiam, charitatem, & pacem cum proximis conseruandam. Primum fuit: *a audistis, quia dictum est antiquis, oculum pro oculo, dentem pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo. Sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram.* Pro cuius declaratione est aduertendum: quamuis non liceat iniuriam etiam valde ignominiosam, aut valde grauem dolorem inferentem propria autoritate vicisci: licitum tamen esse potest, vindictam eius à legitimo iudice, publicam ad id auctoritatem habente, petere: modò id fiat absque ira, & odio in eum, qui intulit iniuriam; sed eo tantùm fine, ut illarum damnum reparetur. In eum siquidem finem, (ut S. Thomas ait) est

virtus quædam moralis, cuius est munus ordinem in vindictis sumendis constituere, ut illæ iuste fiant: sæpè tamen neque hoc est, quod maximè expedit, sed quòd graues ex ea occasiones sequi possint, ad excitandas inimicitias, iras, querelas, ac dissensiones inter ipsos litigantes; & pericula, grauius peccata admittendi. Quamobrem Christus D. M. suadet, in huiusmodi occasionibus multò melius esse, non resistere malo, quòd adfert iniuria; id què non solum, non sumpta vindicta, auctoritate propria; sed neque à Iudice petita, & omnino eà condonatà, nullo iniuriantillato incommodo. Et quòd adhuc est præclarum magis & heroicum, ut, qui iniuria est affectus, paratù se potius ostendat, si ita opus esset, ad alias adhuc iniurias sustinendas: hoc enim significat, *alteram maxillam præbere ei, qui dextram percussit*. Quòd si *oculus tuus dexter manus sue dextera te iudicè scandalizet*, cognati scilicet tui, & amici accedentes, & suadentes, ut vindictam sumas, tuum què; defendas honorem: reijce malum tale consiliium, etiamsi pietatis, non enim què bonum conseruandi pallio tegatur; *melius enim tibi est ad calum ire* cum tali dolore, & iniuria; quàm ad infernum descendere sine illa, eò quòd vltus eam faeris, & peccata admiscueris, vindictam iure petendo. Est enim maioris prudentiæ, ex duobus malis minus eligere, hoc est manere cum ignominia; quàm, ut eam remoueas, in maiora alia incidere, qualia sunt culpa, & æterna pœna. Maximè quòd Christiano homini non ignominia censenda sit, sed honor, (ut S. Petrus dixit) quòd iniurias illatas non vliscatur, sed imitetur Christum, eiusque *passionibus communicans gaudeat*, ut placeat Deo, gratiam què; in eius oculis inueniat. Imò, (ut S. Augustinus perpendit) etiam inter gentes benè moratas tribuitur ingenuitati, & magnanimitati, iniurias non vlisci. Et Cicero laudat Iulium Cæsarem, quòd nullius rei obliuisceretur, nisi acceptarum iniuriarum: quòd si non iudicasset honorificum, nec ipse Cæsar id fecisset, neque Cicero eum propterea laudasset. Et Aristoteles dixit, viri magnanimi esse, iniuriarum obliuisci. Quòd si interdum necessarium esset, huiusmodi vindictam petere ob commune Reipublicæ, aut ipsius familiæ bonum: id fieri debet quasi coactè, conseruando in corde propensionem ac promptitudinem ad condonandum, si id ad maiorem Dei gloriam expediret, ut dictum est.

SECUNDVM consiliium est, *c. Ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tumulam tuam tollere: dimitte & seipallium*. Certum etiam hic est, posse licitas esse lites, seruatis illis conditionibus in secundo tomo positis: imò interdum etiã esse necessarias ad fortunas tuendas, quæ sunt ad vitam ducendam & familiam alendam necessarias: sed aliquando non expedit, illas excitare: eò quòd graues discordias excitent: & alia peccata secum adferant: ut ibidem est dictum, & tunc consulit Christus Dominus, ut non solum iuri nostro cedamus,

Non resistendum malum iniuranti.

Minus malum eligendum est.

b1. Petri 4. 14. Epist. 5. ad Marcellinum.

4. Esai. 6. 3.

4. c. Mart 5. 40. Luc. 6. 39. Tract. 3. ca. 14.

mus, permittentes, auferri nobis, quod reuera nostrum est; sed etiam animi promptitudinem ostendamus, ad reliqua tradenda, quae nobis remanent; & rebus omnibus renunciamus, & omnibus temporalibus nos exspoliados, ut spiritualia conseruemus. Et ad hoc propositum vsus est Apostolus apud Corinthios sententia, quae superius retulimus, *omnia tibi licent, sed non omnia expediunt*: eo quod valde implicarentur litibus, & contentionibus cum parua aedificatione, & pace mutua, & idem confirmat ipse Saluator, addito tertio consilio, *quicumq; te angariauerit mille passus: vade cum illo & alia duo*, quasi dixerit: si quis tuam libertatem iniuste opprimens, te coegerit, ut alicuius sui negotij causa aliquid te conferas, non te vlciscaris, neque contra eum irascaris; sed fac ex necessitate virtutem, vim & violentiam illam ad eum generolo corde ferens, ut plus etiam facias, quam ipse requirit; offerens te, si opus erit, ad progrediendum vterius, aut certe in corde tuo, ad id praestandum, esto paratus. Haec omnia consilia amplectenda praecipue sunt eo nomine, quod ad spirituale nostrum bonum conferant, eadem tamen opera, eadem amplectimur ad impediendum proximi detrimetum spirituale, quod ex nostra resistentia augetur. Et quamuis certo tibi constaret, posse te absque vilo peccato resistere iniurianti in tribus praedictis rebus: consilium esset altissimae perfectionis, eidem non resistere: si hoc esset medium, quo maius proximi damnum vitaretur.

Ad hoc ipsum direxit Christus D. N. quod fecit, ac dixit Sancto Petro, cum tributum ab ipso exigere vellent: dixit enim, *quid tibi videtur, Simon? Reges terre a quibus accipiunt tributum vel censum, a filiis suis, vel ab alienis? Et ille dixit: ab alienis. Dixit illi Iesus: ergo liberi sumus filii. Vt autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & cum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore eius, miseres staterem, illum da eis*: voluit enim hoc dicere: quauis ex rigore iustitiae tributum ego hoc non debeam, cum Dei sim filius, & vniuersae creaturae Dominus, ac ex regio Davidis genere: volo tamen huic meo iuri cedere, & tributum soluere; ne cum illud exigentibus contendam; & occasionem praebeam scandali & turbationis contra nos. Et sic nos docuit: multa, quae ex se essent licita, esse omittenda, ne turbentur & offendantur debiles; rectiusque consilium esse, omittere interdum honoris ac nobilitatis puncta, & fortunarum commoda aliqua, & leera, quam contendere eadem conseruare, cum notabili proximorum turbatione. & ad idem propositum Apostolus dixit Corinthijs: quamuis licitum sit *g. omne, quod in mercato venit, & quicquid apud infideles proponitur, manducare*: cauendum tamen, ne hac licentia offencilum fiat infirmis. Si enim aliquis, *ua liberè vescentem moneat, hoc immolatum esse idolis: ait: nolite manducare, propter illum, qui indicauit, & propter conscientiam: non tuam sed alterius, qua propter si esca scandalizat fra-*

d 1. Cor. 6.
11. 12.

3.
c Mat. 5.
4.

Ex necessitate
virtus
facienda.

f Mat. 17.
24.

Scandalum
vitandum.

g 1. Cor. 10.

25.
h e. 9. 13.

item memini: non manducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem:
 non enim quisque debet querere, quod sibi soli est utile; sed attendere etiam
 debet ad aliorum utilitatem, ut quod lapsus causa, & scandali siue tempora-
 lis, siue spiritualis esse possit, remoueat; modò non sit ipsi necessarium, & ex
 obligatione incumbat. Sed hoc teste S. Thoma, aliquando cadet sub præce-
 ptum, aliquando tantum erit ex consilio. Exempli causa, qui in quadragesi-
 ma carnibus vesceretur propter necessitatem, cum alioquin, species & color
 faciei necessitatem talem non prodat: si is iter faceret, vellet que in hospicio
 carnibus vesci; tenetur ex obligatione manifestare alijs suam necessitatem,
 & facultatem, quam ad id habet: ne videntes vescentem scandalizet. Si au-
 tem sibi persuaderet: aliquos non adhibituros fidem, quamuis id ipse dicat;
 ac propterea scandalum passuros, quod passiuum appellant, ex propria illo-
 rum malitia, quamuis, inquam, tunc, postquam de sua necessitate & faculta-
 te monuisset, liceret ei carnibus vesci: esse tamen tunc salubrius consilium,
 eo die abstinere: ne talem occasionem, etiam absque propria culpa, illis præ-
 beret. ita, enim S. Apostolus non accipiebat à fidelibus, in quorum gra-
 tiam laborabat, alimènta, quæ alij Apostoli accipiebant; *ne offendiculum,* in-
 quit, *demus Euangelio Christi:* ne scilicet aliqui id impingerent, & occa-
 sionem acciperent suspicandi: Euangelij prædicationem ex concupiscentia
 potius, quam ex zelo & charitate proficisci.

1. Cor. 9. 12

CAPVT V.

CONSILIA PERFECTIONIS, QVO AD MODVM

*Diligendi proximos sicut nos ipsos; & sicut Christus eos
 dilexit.*

EX DIC TIS Capite proximo satis liquet; quàm cupiat Christus D.
 N. eminere in suis discipulis mutuam dilectionem & amicitiam; siqui-
 dem talia præbuit consilia ad eius offendicula remouenda; sed nunc magis
 in particulati ostendemus admiranda perfectionis consilia, quæ in ijs modis
 continentur, quòs ipse expressit ad præceptum dilectionis proximorum
 implendum. Proposuit enim nobis ob oculos præclarissima duo ex-
 emplaria, quæ supra indicauimus, ex quibus excellentiam
 deducamus dilectionis, quam illis
 debemus.

Cap. 3.